

RAUTALAMMIN KUNNAN LAUSUNTO

Pohjois-Savon liiton talousarviosta 2027 sekä taloussuunnitelmasta 2027–2029

Rautalammin kunta kiittää mahdollisuudesta lausua Pohjois-Savon liiton vuoden 2027 talousarviosta sekä vuosien 2027–2029 taloussuunnitelmasta.

Rautalammin kunta pitää tärkeänä, että Pohjois-Savon liiton toiminta ja taloussuunnittelu tukevat maakunnan tasapainoista kehitystä, kuntien elinvoimaisuutta sekä alueellisten erityispiirteiden huomioon ottamista. Maakuntaliiton keskeinen tehtävä on vahvistaa koko Pohjois-Savon kilpailukykyä, edistää investointeja ja huolehtia siitä, että myös pienet ja maaseutumaiset kunnat ovat maakunnallisen kehittämisen ja edunvalvonnan piirissä.

1. Talousarvio ja jäsenkuntien maksuosuudet

Rautalammin kunta korostaa maakuntaliiton talouden pitkäjänteisen ja vastuullisen suunnittelun merkitystä tilanteessa, jossa jäsenkuntien taloudelliset toimintaedellytykset ovat kiristyneet.

Vuodelle 2027 esitetty jäsenkuntien maksuosuuksien 1,5 prosentin korotus tulee arvioida suhteessa kuntien taloudelliseen kantokykyyn ja maakuntaliiton omaan kustannuskehitykseen.

Rautalammin kunta pitää tärkeänä, että maakuntaliitto jatkaa toimintansa ja hallinnollisten rakenteidensa arviointia sekä hyödyntää mahdollisuudet kustannusten hallintaan ennen jäsenkuntien maksuosuuksien korottamista.

Taloussuunnittelussa esillä oleva vuoden 2028 maksuosuuksien korottamatta jättäminen on kannatettava lähtökohta. Rautalammin kunta esittää, että vastaavaa maltillista maksuosuuskehitystä tavoitellaan myös myöhempinä suunnitelmavuosina.

Maakuntaliiton talouden tasapainottamisessa tulee ensisijaisesti tarkastella toiminnan vaikuttavuutta, henkilöstö- ja hallintorakenteita sekä toimintatapojen kehittämismahdollisuuksia.

2. Maakunnallinen edunvalvonta ja alueellinen tasapaino

Pohjois-Savon maakunnallinen kehittäminen edellyttää, että kasvukeskusten rinnalla turvataan myös maaseutumaisten kuntien elinvoimaisuus ja saavutettavuus.

Rautalammin kunta pitää tärkeänä, että maakuntaliiton edunvalvonnassa huomioidaan kuntien erilaiset lähtökohdat, väestökehitys, pitkät etäisyydet sekä yritystoiminnan ja palvelujen järjestämisen erityispiirteet.

Maakunnan tasapainoinen kehitys edellyttää toimivia liikenneyhteyksiä, digitaalista saavutettavuutta, investointien mahdollistamista ja yritysten toimintaympäristön kehittämistä koko maakunnan alueella.

Erityistä huomiota tulee kiinnittää siihen, että maaseutualueiden elinkeinojen, kuten metsätalouden, maatalouden, matkailun ja teollisen yritystoiminnan, toimintaedellytykset säilyvät kilpailukykyisinä.

3. EU-rahoitus ja harvaan asuttujen alueiden erityisasema

Rautalammin kunta korostaa EU alue- ja rakennepolitiikan rahoituksen merkitystä Pohjois-Savon kehittämislle.

Itäisen Suomen harvaan asuttujen alueiden erityisasema sekä alueellisiin olosuhteisiin perustuvat rahoitusmahdollisuudet tulee turvata myös tulevilla EU-ohjelmakausilla.

Maakuntaliiton tulee jatkaa aktiivista edunvalvontaa sen varmistamiseksi, että EU-rahoituksen kohdentamisessa huomioidaan väestötiheys, pitkät etäisyydet, saavutettavuushaasteet ja alueiden rakenteelliset kehittämistarpeet.

Rautalammin kunta pitää erityisen tärkeänä, että EU-rahoitus tukee myös pienten kuntien yritysalueiden kehittämistä, yritysinvestointeja, matkailua, vihreää siirtymää ja elinvoimaa vahvistavaa infrastruktuuria.

Rahoituksen tulee olla myös pienten kuntien ja mikroyritysten tosiasiallisesti saavutettavissa.

4. Liikennejärjestelmä ja alemman tieverkon kunto

Rautalammin kunta pitää alemman tieverkon kuntoa yhtenä maaseutumaisten kuntien merkittävimmistä elinvoimakysymyksistä.

Tieverkostoon kunto vaikuttaa suoraan yritysten kuljetuksiin, maa- ja metsätalouteen, matkailuun, työssäkäyntiin, kuntalaisten turvallisuuteen sekä palvelujen saavutettavuuteen.

Maakuntaliiton tulee edunvalvonnassaan korostaa alemman tieverkon korjausvelan vähentämistä ja riittävän perusväylänpidon rahoituksen turvaamista.

Liikennejärjestelmän kehittämisessä ei tule painottaa yksinomaan suuria liikenneväyliä, vaan myös seutu- ja yhdysteiden merkitys alueen yritystoiminnalle ja huoltovarmuudelle on tunnistettava.

Rautalammin kunta esittää, että alemman tieverkon kunnon parantaminen nostetaan maakunnallisen edunvalvonnan keskeiseksi tavoitteeksi.

5. Puhtaan siirtymän investoinnit ja sähköverkon kapasiteetti

Rautalammin kunta pitää tärkeänä, että Pohjois-Savon liitto edistää aktiivisesti ja tasapuolisesti puhtaan siirtymän investointeja ja niihin liittyvän infrastruktuurin kehittämistä.

Yritysten sijoittumisen ja uusien investointien kannalta sähköverkon kapasiteetti, liittymismahdollisuudet ja energian saatavuus ovat yhä keskeisempiä kilpailukykytekijöitä.

Maakunnallisessa edunvalvonnassa tulee kiinnittää erityistä huomiota siihen, että sähköverkon kehittäminen mahdollistaa teollisuuden ja muun energiantensiivisen yritystoiminnan sijoittumisen myös kasvukeskusten ulkopuolelle.

Rautalammin kunta pitää tärkeänä, että maakuntaliitto toimii yhteistyössä kantaverkkoyhtiön, alueellisten verkkoyhtiöiden, kuntien ja elinkeinoelämän kanssa sähköverkon kapasiteettiin liittyvien kehittämistarpeiden tunnistamiseksi.

Puhtaan siirtymän investointimahdollisuuksien tulee ulottua tasapuolisesti koko maakunnan alueelle.

6. Matkailu, vapaa-ajan asuminen ja monipaikkaisuus

Rautalammin kunta korostaa matkailun, vapaa-ajan asumisen ja monipaikkaisuuden merkitystä maaseutumaisten kuntien elinvoimalle.

Vapaa-ajan asukkaat lisäävät paikallisten palvelujen kysyntää, vahvistavat yritystoimintaa ja tuovat merkittävää taloudellista toimeliaisuutta alueelle.

Maakunnallisessa kehittämistyössä tulee tunnistaa vakituisen väestön lisäksi myös vapaa-ajan asumisen ja monipaikkaisen työn vaikutukset palvelutarpeisiin, infrastruktuuriin ja paikallistalouteen.

Rautalammin kunta pitää tärkeänä, että matkailun kehittämisessä huomioidaan maakunnan luonto-, järvi- ja kulttuurimatkailun mahdollisuudet sekä pienten matkailuyritysten toimintaedellytykset.

7. Huoltovarmuus ja varautuminen

Muuttunut turvallisuusympäristö korostaa maakunnallisen yhteistyön, huoltovarmuuden ja varautumisen merkitystä.

Rautalammin kunta pitää tärkeänä, että Pohjois-Savon liitto huomioi aluekehittämisessä kriittisen infrastruktuurin, energiahuollon, tietoliikenneyhteyksien, liikenneverkon ja elinkeinoelämän toimintavarmuuden.

Maakunnallisessa edunvalvonnassa tulee tunnistaa myös maaseutualueiden merkitys ruokahuollolle, metsätaloudelle, energiahuollolle ja kokonaisturvallisuudelle.

Varautumisen ja huoltovarmuuden näkökulmat tulee sisällyttää osaksi maakunnan pitkäjänteistä kehittämistä ja investointien edistämistä.

Rautalammin kunta pitää Pohjois-Savon liiton tehtävää maakunnan kehittämisessä ja edunvalvonnassa tärkeänä. Kunta korostaa kuitenkin, että maakuntaliiton toiminnan tulee olla taloudellisesti vastuullista ja sen tulosten tulee näkyä koko maakunnan alueella.

Erityisesti Rautalammin kunta edellyttää huomiota seuraaviin kokonaisuuksiin:

- Jäsenkuntien maksuosuuksien maltillinen kehitys ja maakuntaliiton oman kustannusrakenteen jatkuva arviointi.
- Pienten ja maaseutumaisten kuntien tasapuolinen huomioiminen maakunnallisessa kehittämisessä.
- EU-rahoituksen ja harvaan asuttujen alueiden erityisaseman turvaaminen.
- Alemman tieverkon kunnon ja digitaalisen saavutettavuuden parantaminen.
- Sähköverkon kapasiteetin vahvistaminen ja puhtaan siirtymän investointien mahdollistaminen koko maakunnassa.
- Matkailun, vapaa-ajan asumisen ja monipaikkaisuuden merkityksen tunnistaminen.
- Huoltovarmuuden ja varautumisen huomioiminen maakunnallisessa edunvalvonnassa.

Rautalammin kunta pitää tärkeänä, että maakuntaliiton talousarviossa ja taloussuunnitelmassa asetetut tavoitteet ovat konkreettisia, niiden toteutumista voidaan arvioida ja niiden vaikutukset ulottuvat myös pieniin kuntiin.

Rautalammin kunta korostaa, että maakunnallisen edunvalvonnan vaikuttavuutta tulee arvioida erityisesti sen perusteella, miten se vahvistaa koko Pohjois-Savon elinvoimaa, investointiedellytyksiä ja saavutettavuutta.